

Forsknings- og Innovationsstyrelsen
Bredgade 40
1260 København K

Den 17. februar 2010
KS/ka
Sagsnr. 201000098

Sendt pr. e-mail til: Lovrevision.fpc@fi.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om forskningsrådgivning mv. og lov om Danmarks Grundforskningsfond

AC har fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen modtaget udkast til forslag til lov om ændring af lov om forskningsrådgivning mv. og lov om Danmarks Grundforskningsfond i høring. AC har haft lovforslaget sendt i høring i medlemsorganisationerne og har på den baggrund nedenstående bemærkninger.

Generelle bemærkninger:

Styrkelse af Danmarks Forskningspolitiske Råd

AC støtter fuldt ud intentionen om, at der med lovrevisionen skal ske en styrkelse af Danmarks Forskningspolitiske Råd (DFR), så rådet bedre kan udfylde sin rolle med at give *overordnet* forskningspolitisk rådgivning. Men AC stiller sig tvivlende over for, om de foreslåede lovændringer vil sikre en sådan styrkelse.

AC havde gerne set en mere markant styrkelse af den overordnede forskningspolitiske rådgivning i form af et helt nyt råd med et uafhængigt sekretariat og en væsentligt forøget analysekapacitet. Den forskningspolitiske rådgivning er i dag atomiseret og mange forskellige råd og organer leverer forskningspolitisk rådgivning og forslag til strategier og initiativer ud fra netop deres særlige interesser og bevilningsbehov. Positivt set giver det mange og forskelligartede rådgivningsbidrag til ministeren, men problemet er, at ingen reelt leverer overordnede analyser og rådgivning, som uden skelen til sær- og sektorinteresser kan bidrage til udarbejdelsen af fælles overordnede mål og strategier for dansk forskning samlet set.

AC skal i lyset heraf foreslå, at der sker en yderligere opstramning af den foreslåede nye formålsparagraf for DFR, således at det præciseres, at rådet giver "uafhængig og sagkyndig rådgivning om målsætninger og strategier for udvikling, finansiering og internationalisering af dansk forskning samlet set og på overordnet niveau". Tilsvarende foreslår AC, at DFR ikke blot skal inddrage kommende forskningsbehov i rådgivningen, men også kommende finansieringsbehov og behov for internationalisering af forskningen, jf. konkrete ændringsforslag til de enkelte punkter nedenfor.

Derudover finder AC det meget vigtigt at fastholde, at flertallet af medlemmerne i DFR skal være anerkendte forskere, således som det er tilfældet med den gældende lovgivning. AC ser positivt på, at der sker en modernisering af formuleringerne om rådets medlemmer, så de med lovforslagets formulering nu skal repræsentere

"bred indsigt i forskning i både offentlig og privat regi samt bred indsigt i national og international forskning", men for at sikre kvalitet og legitimitet i rådets arbejde bør formuleringen om, at "mindst halvdelen skal være anerkendte forskere" oprettholdes.

AC finder samtidig, at en reel styrkelse af DFR forudsætter et selvstændigt sekretariat, som er uafhængigt af ministeriet, og AC foreslår, at der eksempelvis benyttes en konstruktion lig den, som tidligere var gældende for Rektorkollegiets Sekretariat, før det blev overflyttet til Syddansk Universitet. AC foreslår dermed også, at DFR får sin egen finanslovsbevilling, så rådet har tilstrækkelige ressourcer til dels at kunne bestille analyser og redegørelser fra eksterne parter, hvor der er behov for det, dels har eget sekretariat med sekretariatsmedarbejdere, der har ressourcer og kompetencer til også at udføre selvstændigt analysearbejde in house.

AC finder, at de hidtidige ressourcer til DFR har været helt utilstrækkelige til, at rådet har kunnet bidrage med de nødvendige selvstændige analyser. Ressourcetildelingen med ca. 1 årsværk til sekretariatsbetjening har kun muliggjort den allermest nødvendige tilrettelæggelse af rådets løbende møder og arbejde.

Det fremgår ikke af lovforslaget, hvad der bliver det samlede økonomiske og ressourcemæssige grundlag for rådets arbejde i fremtiden. Det fremgår, at der forventes en merudgift på 1 mio. kr. til DFR, men at dette er en nettoudgift, idet den samlede udgift til formålet også omfatter besparelsen ved en nedlæggelse af Koordinationsudvalget – uden at det dog angives, hvad denne besparelse beløber sig til. Det er AC's vurdering, at DFR som minimum har behov for en selvstændig bevilling på 4-5 mio. kr. for at kunne løse sin opgave tilfredsstillende.

Nedlæggelse af koordinationsudvalget

AC finder det fornuftigt at nedlægge Koordinationsudvalget og overføre opgaverne til andre dele af systemet, idet udvalget reelt aldrig har udfyldt sin koordinerende rolle efter hensigten. Det bliver dog uden tvivl en udfordring for DFR, Det Frie Forskningsråd (DFF) og det Strategiske Forskningsråd (DSF) i fællesskab at sikre den tværgående koordinering i forskningsrådssystemet, men det er til gengæld en opgave, som retteligen hører hjemme i de tre råd.

AC opfatter det også som en god løsning at overføre hovedparten af Koordinationsudvalgets forskeruddannelsesbevilling til universiteterne. Det er dog afgørende, at der med overførslen af 10 pct. af bevillingen til DFF også er fundet en løsning med hensyn til de midler, som hidtil har været anvendt til ph.d.-uddannelse på andre typer af forskningsinstitutioner.

AC savner her en mere præcis angivelse af, hvad "offentlige forskningsinstitutioner uden for universiteterne" antages at dække. Under alle omstændigheder skal AC gøre opmærksom på, at den del af bevillingen, som nu overføres til DFF, også skal kunne komme forskningsinstitutionerne under Kulturministeriet til gavn.

Ændringer vedr. Det Frie Forskningsråd og Det strategiske Forskningsråd

Bestyrelsen for DFF får med lovforslaget egentlig instruktionsbeføjelse over for de faglige forskningsråd, og to bestyrelser for hhv. DFF og DSF skal nu koordinere udformningen af bindende retningslinjer, der skal gælde for de faglige forskningsråd og programkomitéerne. AC opfatter en sådan udvikling som hensigtsmæssig, men finder det samtidig nødvendigt, at de faglige forskningsråd og programkomitéerne inddrages i drøftelserne om retningslinjerne, og at dette som minimum bør sikres gennem en formel høringsret.

AC er betænkelig ved, at det samlede antal personer i de faglige forskningsråd begrænses til 60 personer. Det er vigtigt at der i de faglige forskningsråd indgår det nødvendige antal forskere til, at rådet er tilnærmelsesvis dækkende i forhold til at behandle ansøgninger inden for samtlige forskningsområder. Selv om det med lovforslaget forudsættes, at der i højere grad end hidtil skal inddrages eksterne bedømmere, så skal der et vist antal medlemmer til, for at et konkret fagligt forskningsråd reelt er funktionsdygtigt i forhold til at vurdere og prioritere mellem ansøgninger inden for det samlede forskningsfelt.

Det forekommer således u hensigtsmæssigt at sætte en snæver øvre grænse for antallet af medlemmer i de faglige forskningsråd, og habilitetsproblematikken bør i stedet løses via ordentlige retningslinjer og sikring af god praksis i rådene. Fastsættelsen af antallet af medlemmer i de enkelte forskningsråd bør bero på en konkret vurdering af udviklingen inden for de enkelte forskningsområder, og AC skal anbefale, at maksimumsgrænsen på 60 personer ikke kommer til at indgå i loven.

AC er i udgangspunktet positivt indstillet over for, at man i et vist omfang inddrager eksterne bedømmere i behandlingen af ansøgninger til de faglige forskningsråd. Men AC stiller sig kritisk over for, at det skal foregå i et omfang, som ifølge bemærkningerne til lovforslaget vurderes at øge sagsbehandlingstiden fra de nuværende 3-4 måneder til 6-7 måneder. Det er den helt forkerte vej at gå at forøge sagsbehandlingstiden og dermed den tid, der går, fra de konkurrenceudsatte midler fordelt via forskningsrådene bevilges, og til de når ud til forskerne.

Samtidig forventes brugen af ekstern bedømmelse at øge udgifterne til sagsbehandling med 6 mio. kr. til hhv. ekstern bedømmelse og til den øgede arbejdsbyrde i sekretariatet. Det er penge, som foreslås taget fra DFF's finanslovsbevilling, men AC ser hellere pengene anvendt til konkrete forskningsprojekter. Udgifterne til øget sekretariatsbetjening bør derfor findes på anden vis eller begrænses ved at anvende eksterne bedømmere i et mindre omfang end forudsat i lovforslaget.

Alt i alt finder AC, at ekstern bedømmelse skal ses som et nyttigt supplement til forskningsrådenes bedømmelsesarbejde, men at det i første omgang ikke bør antage et omfang, som det forudsættes i lovforslaget. Alt taler for i stedet at gøre konkrete erfaringer med instrumentet, før det eventuelt tages i anvendelse i stor skala.

Endelig finder AC, at der er grund til at holde døren åben for, at forskningsrådene forsat har mulighed for at benytte sig af virkemidler, der resulterer i små bevillinger. AC finder det rimeligt, at det med den foreslåede overførsel af 30 mio. kr. til universiteterne forventes, at de i fremtiden dækker den væsentligste del af de mindre udgifter, som forskerne hidtil har ansøgt om. Men AC kan godt være betænkelig ved, om universiteterne i en tid med stort pres på basismidlerne vil være i stand til på tværs af fagområder at løfte hele denne opgave, og man kan frygte, at det netop er vækstlaget blandt de unge forskere, som risikerer at komme i klemme.

I den politiske aftale, som lovforslaget tager udgangspunkt i, er det formuleret, at rådene i overvejende grad bør prioritere større bevillingstyper frem for mindre bevillingstyper. Dermed er der netop åbnet for, at visse mindre bevillingstyper kan være nyttige og bør fastholdes, og derfor finder AC det unødvendigt med den meget rigide tilgang til de mindre bevillinger, der kommer til udtryk i forslaget's lovtekst og bemærkninger. AC skal derfor foreslå, at ministeren ikke som foreslået gives bemyndigelse til at fastsætte bevillingernes beløbsmæssige størrelse.

Ændringsforslag til de enkelte punkter

Til § 1, nr. 2:

Forslaget til ny hovedformålsbeskrivelse for DFR foreslås ændret til følgende: "Danmarks Forskningspolitiske Råd har til hovedformål at (...) en uafhængig og sagkyndig rådgivning om målsætninger og strategier for udvikling, finansiering og internationalisering af dansk forskning samlet set og på overordnet niveau".

Til § 1, nr. 10:

I forslaget til ny formålsbeskrivelse for DFR (§ 3) foreslås 2. punkt ændret til følgende punkt 2 og 3: "Rådet har ansvar for at give ministeren for videnskab, teknologi og udvikling uafhængig og sagkyndig rådgivning om forskning på overordnet niveau, herunder om kommende forskningsbehov, finansieringsbehov og behov for internationalisering af forskningen. Rådet skal sikre (...)".

Til § 1, nr. 14:

Den foreslåede formulering af § 4, stk., 1. pkt. opretholdes og som pkt. 2 tilføjes følgende formulering fra gældende lov: "Mindst halvdelen skal være anerkendte forskere."

Til § 1, nr. 22:

Lovforslagets § 9 a., stk. 2, 2. pkt. foreslås ændret til: "Bestyrelsen skal koordinere udformningen af retningslinjerne med det Strategiske Forskningsråd og høre de faglige forskningsråd om den endelige udformning."

Til § 1, nr. 29:

I lovforslagets sammenskrivning af gældende lovs § 14 stk. 2 og 3 til nyt stk. 2 slettes "op til 60".

Til § 1, nr. 31:

Den foreslåede ændring til § 15, stk. 1, nr. 1 begrænses til: "1) Det Frie Forskningsråds generelle forudsætninger i forbindelse med bevillingsfunktionen."

Til § 1, nr. 41:

Lovforslagets § 19 a., stk. 2, 2. pkt. foreslås ændret til: "Bestyrelsen skal koordinere udformningen af retningslinjerne med Det Frie Forskningsråd og høre programkomitéerne om den endelige udformning."

Til § 1, nr. 48:

Den foreslåede ændring til § 23, stk. 1, nr. 1 begrænses til: "1) Det Strategiske Forskningsråds generelle forudsætninger i forbindelse med bevillingsfunktionen."

Til § 1, nr. 54:

Lovforslagets formulering af § 35, stk. 1. pkt. 2 ændres til følgende: "Ministeren skal sikre, at Danmarks Forskningspolitiske Råd betjenes af et selvstændigt sekretariat uafhængigt af ministeriet."

Med venlig hilsen

Karen Skytte

Direkte nr.: 22 49 58 85

E-mail: ks@ac.dk